T005 A HÀM V 68-Kinh Lại Tra Hoà La

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 68

PHAÄT NOÙI KINH LAÏI-TRA-HOØA-LA Haùn dòch: Ñôøi Ngoâ, Öu-baø-taéc Chi Khieâm, ngöôøi nöôùc Nhuïc chi.

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät cuøng vôùi naêm traêm Sa-moân ñoàng du hoùa ñeán nöôùc Caâu-löu, ñi daàn tôùi nöôùc Thaâu-la-aâu-tra. Baáy giôø caùc haøng Baø-la-moân, ñaïo nhaân, cuøng daân chuùng trong nöôùc ñeàu nghe tin Ñöùc Phaät ñang du hoùa ñeán xöù naøy. Hoï nghe noùi veà coâng ñöùc vi dieäu cuûa Ñöùc Phaät ñaõ ñaït ñöôïc, ñaõ döùt saïch moïi tham daâm, saân haän, ngu si. Nhöõng ñieàu Phaät giaûng noùi veà taâm yù cuûa con ngöôøi ñeàu laø trung chính, chæ nhaèm ñaït tôùi Phaät ñaïo. Ngaøi töï bieát con ngöôøi töø ñaâu sanh ñeán, döï ñoaùn caùc vieäc veà quaù khöù, vò lai, hieän taïi, maét coù theå nhìn thaáu suoát moïi chuùng sanh nôi theá gian, keå caû caùc loaøi coân truøng nhoû beù nhaát, töø luùc sanh ra cheát ñi luaân chuyeån qua caùc neûo thieän aùc. Ngaøi coù theå bay leân cao hoaëc aån vaøo loøng ñaát, luùc ra khoâng caàn khoaûng caùch, vaøo khoâng caàn loã hoång, bieán hoùa töï taïi, bieát moïi taâm nieäm cuûa daân chuùng nôi theá gian cuøng caùc loaøi saâu boï nhoû beù nhaát. Ñöùc Phaät luoân töï kieàm cheá thu nhieáp caùc caên. Theá gian coù ñeán chín möôi saùu thöù ñaïo nhöng khoâng gì baèng Phaät ñaïo. Ñöùc Phaät doác heát loøng chæ daïy cho muoân loaøi treân trôøi, döôùi ñaát nhö cha meï daïy doã con caùi, ñeàu khieán hoï boû aùc theo thieän. Ngaøi laø vò thaày cuûa caû Trôøi, ngöôøi, nhöõng ñieàu giaûng daïy cho hoï ñeàu khieán ñaït ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn giaûi thoaùt. Daân chuùng khaép caû nöôùc ñeàu noùi: –Ñöùc Phaät laø ngöôøi ñem laïi moïi söï an laønh, kheùo giaûng noùi kinh phaùp, giôùi luaät. Vaäy chuùng ta haõy cuøng nhau ñeán chieâm ngöôõng con

ngöôøi ñaïo ñöùc aáy. Theá laø daân chuùng trong khaép nöôùc aáy, hoaëc naêm möôi ngöôøi laøm moät nhoùm, hoaëc moät traêm ngöôøi laøm moät nhoùm, hoaëc naêm traêm ngöôøi laøm moät nhoùm, hoï cuøng nhau ñi ñeán choã Phaät. Trong soá aáy, ngöôøi thì tôùi quyø tröôùc Ñöùc Phaät, ngöôøi thì ñi nhieãu quanh Phaät ba voøng, ngöôøi thì cung kính ñaûnh leã nôi chaân Phaät, coù ngöôøi laïi chaép tay cuùi ñaàu, coù ngöôøi thì noùi leân teân hoï cuûa mình. Taát caû moïi ngöôøi cuøng ngoài xuoáng. Ñöùc Phaät vì taát caû daân chuùng hieän coù giaûng noùi kinh, luaät. Ai naáy ñeàu chaép tay höôùng veà Ñöùc Phaät. Trong soá nhöõng ngöôøi ñang laéng nghe giaùo phaùp aáy, coù ngöôøi con cuûa moät Tröôûng giaû teân laø Laïi-tra- hoøa-la, nhôø ñeå taâm laéng nghe neân Laïi-tra-hoøa-la töï laõnh hoäi nhanh vaø suy nghó: “Nhö kinh luaät cuûa Phaät daïy thì khoâng neân ôû nôi gia ñình, vì nhö theá thì töï mình khoâng theå coù ñöôïc thanh tònh ñeå tu hoïc Phaät ñaïo”. Laïi nghó: “Chi baèng ta caïo boû raâu toùc, vaän aùo ca-sa, laøm Sa-moân”. Daân chuùng nöôùc Thaâu-la-aâu-tra nghe Ñöùc Phaät giaûng noùi veà kinh, luaät xong, thaûy ñeàu hoan hyû, nhieãu quanh choã Phaät ba voøng roài laàn löôït ra veà. Laïi-tra-hoøa-la môùi

veà nöûa chöøng ñöôøng thì lieàn quay trôû laïi choã Ñöùc Phaät, cung kính ñaûnh leã roài chaép tay quyø xuoáng, thöa: –Con nghó theo kinh luaät cuûa Phaät daïy khoâng neân ôû taïi gia ñình, vì nhö theá thì töï mình khoâng theå coù ñöôïc thanh tònh ñeå tu hoïc Phaät ñaïo. YÙ con muoán caïo boû raâu toùc, maëc ca-sa, laøm Sa-moân, cuùi mong Ñöùc Phaät xoùt thöông chaáp thuaän. Ñöùc Phaät hoûi: –Ngöôi ñaõ xin pheùp cha meï chöa? Laïi-tra-hoøa-la thöa: –Con chöa xin pheùp cha meï. Ñöùc Phaät daïy: –Ñoái vôùi Phaät phaùp, neáu cha meï khoâng cho pheùp thì khoâng theå laøm Sa-moân. Ta cuõng khoâng theå truyeàn trao giôùi phaùp cho oâng ñöôïc. Laïi-tra-hoøa-la thöa: –Thöa vaâng, con seõ trôû veà xin cha meï, neáu cha meï ñoàng yù thì con xin trôû laïi. Ñöùc Phaät noùi:

–Laønh thay! Haõy töï mình suy nghó kyõ. Laïi-tra-hoøa-la lieàn ñaûnh leã Ñöùc Phaät roài trôû veà nhaø mình, thöa vôùi cha meï: –Con ñöôïc nghe kinh luaät cuûa Phaät daïy laø khoâng neân ôû nôi gia ñình, vì nhö theá thì töï mình khoâng theå coù ñöôïc thanh tònh ñeå tu hoïc theo giaùo phaùp cuûa Phaät. Nay yù con muoán caïo boû raâu toùc, maëc ca-sa laøm Sa-moân. Cha meï nghe con noùi nhö vaäy thì ñeàu nhìn nhau, ngheïn ngaøo noùi: –Vôï choàng ta hieám con, phaûi caàu ñaûo, khaán vaùi chö Thieân, maët trôøi, maët traêng, cuùi laïy boán phöông mong coù ñöôïc ñöùa con yeâu quyù ñeå keá thöøa höông khoùi sau naøy. Cha meï thöôøng sôï mình boãng nhieân cheát ñi thì nhaø naøy seõ khoâng ai noái doõi. Nhôø trôøi ñaõ cho ta moät ngöôøi con trai, caû nhaø ñeàu heát söùc yeâu meán, quyeán luyeán. Giaû söû con coù cheát ñi, cha meï coøn khoâng muoán rôøi boû con, cha meï seõ cuøng ngoài giöõ xaùc con cho ñeán giaø, huoáng chi nay con coøn soáng, laïi muoán boû chuùng ta maø ñi sao? Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Nhö nay cha meï khoâng cho con ñeán choã Ñöùc Phaät ñeå laøm Sa- moân, vaäy keå töø hoâm nay trôû ñi con seõ khoâng aên, khoâng uoáng, caû khoâng taém röûa nöõa. Neáu cha meï chaáp thuaän cho con laøm Sa-moân thì toát, coøn khoâng thì con seõ cheát maø thoâi. Noùi xong, chaøng lieàn naèm daøi nôi neàn ñaát troáng, khoâng aên uoáng moät ngaøy, hai ngaøy, cho ñeán naêm ngaøy. Baø con thaân thuoäc noäi ngoaïi cuûa Laïi-tra-hoøa-la nghe tin chaøng xin cha meï ñeå ñöôïc xuaát gia laøm Sa- moân, cha meï khoâng cho, neân ñaõ naèm daøi nôi ñaát, khoâng aên khoâng uoáng ñaõ naêm ngaøy roài. Baø con noäi ngoaïi ñeàu ñeán choã Laïi-tra-hoøa-la khuyeân baûo neân ñöùng daäy taém röûa, aên uoáng, roài noùi: –Luùc chöa coù con, cha meï con ñaõ caàu ñaûo chö Thieân, maët trôøi, maët traêng, cuùi laïy boán phöông ñeå mong coù ñöôïc moät ñöùa con, töùc laø con ñaáy. Con phaûi lo vieäc nuoâi döôõng cha meï, laøm ngöôøi thöøa keá cho gia ñình sau naøy. Giaû söû con coù cheát ñi, cha meï vaãn muoán ngoài luoân beân xaùc con cho ñeán giaø, huoáng chi nay con coøn soáng maø laïi muoán lìa boû cha meï hay sao? Laïi-tra-hoøa-la cuõng khoâng traû lôøi. Caùc vò trong thaân toäc cuøng ñeán

choã cha meï cuûa Hoøa-la thôû than, noùi: –Caäu beù naøy roát cuoäc vaãn khoâng nghe theo lôøi chuùng toâi khuyeân can. Laïi-tra-hoøa-la coøn coù caùc ngöôøi baïn thaân thieát, coù hoïc, nghe baïn muoán ñeán choã Ñöùc Phaät xin xuaát gia laøm Sa-moân nhöng cha meï khoâng ñoàng yù neân chaøng cöù naèm daøi treân neàn ñaát troáng chaúng thieát gì chuyeän aên uoáng ñaõ naêm ngaøy roài, neân cuøng keùo

tôùi choã Laïi-tra-hoøa-la khuyeân can, baûo haõy ñöùng daäy lo taém röûa, aên uoáng, noùi: –Luùc baïn chöa ra ñôøi, cha meï baïn ñaõ caàu ñaûo chö Thieân, maët trôøi, maët traêng, cuùi laïy boán phöông ñeå mong coù ñöôïc moät ñöùa con. Vaäy baïn phaûi neân lo vieäc nuoâi döôõng cha meï, laøm ngöôøi thöøa keá cho gia ñình, doøng hoï. Ví daàu baïn coù cheát ñi thì cha meï baïn vaãn muoán ngoài luoân beân xaùc baïn cho ñeán giaø, huoáng chi nay baïn coøn soáng maø muoán xa lìa cha meï sao?! Laïi-tra-hoøa-la cuõng khoâng traû lôøi. Soá baïn beø thaân thieát aáy laïi ñeán choã cha meï cuûa Laïi-tra-hoøa-la, gaït nöôùc maét noùi: –Hai baùc neân ñoàng yù cho caäu aáy ñöôïc laøm Sa-moân. Vì sao vaäy? Vì nhö caäu aáy öa thích ñaïo phaùp laøm Sa-moân thì sau ñaáy vaãn coøn soáng ñeå gaëp nhau. Giaû nhö caäu ta khoâng thích vieäc tu taäp nöõa thì seõ boû ñaïo trôû veà nhaø, yù hai baùc theá naøo? Coøn neáu khoâng cho caäu ta ñi, nhaát ñònh caäu aáy seõ cheát maát. Nay söùc khoûe cuûa caäu aáy sa suùt laém roài coù theå bò cheát lieàn ñaáy! Ai naáy ñeàu lo laéng, thôû than. Cha meï lau nöôùc maét noùi vôùi con trai: –Anh em baïn beø thaân thieát ñaõ giao öôùc vôùi con raèng sau khi ñöôïc laøm Sa-moân, con phaûi trôû veà thaêm cha meï chöù. Laïi-tra-hoøa-la ñaùp: –Haõy cho con ñeán choã Ñöùc Phaät ñeå laøm Sa-moân thì con seõ soáng, khoâng cheát, sau naøy con seõ trôû veà thaêm cha meï. Cha meï nghe con trai mình noùi lôøi aáy thì laïi khoùc roáng leân, nhöng vaãn cho pheùp Laïi-tra-hoøa-la laøm Sa-moân. Laïi-tra-hoøa-la heát söùc vui möøng, töï nghó: “Ta khoâng aên uoáng ñaõ naêm ngaøy roài, thaân theå raát suy yeáu. Luùc naøy, Ñöùc Phaät töø nöôùc Thaâu-la-aâu-tra ñeán nöôùc Xaù- veä, ñaõ ñi ñöôïc naêm traêm daëm, vaäy ta haõy gaéng aên uoáng, chôø cho söùc khoûe hoài phuïc roài seõ ñi”. Sau vaøi ngaøy, thaáy ñaõ coù söùc löïc, Laïi-tra-hoøa-la ñeán thöa vôùi

cha meï: –Xin cha meï haõy an taâm. Con seõ ñeán choã Ñöùc Phaät xin laøm Sa-moân. Cha meï Laïi-tra-hoøa-la nghe vaäy laïi khoùc roáng leân, roài gaït leä noùi: –Haõy ñi ñi con thaân yeâu! Laïi-tra-hoøa-la cung kính laïy nôi chaân cha meï, ñöùng daäy nhieãu quanh choã cha meï ba laàn, roài ñi ñeán tinh xaù Kyø hoaøn, thuoäc nöôùc Xaù- veä, tôùi tröôùc Ñöùc Phaät ñaàu maët ñaûnh leã xong, thöa: –Cha meï con ñaõ cho pheùp roài, cuùi mong Ñöùc Phaät nhaän con laøm Sa-moân. Ñöùc Phaät lieàn thuaän cho Laïi-tra-hoøa-la laøm Sa-moân, maëc ca-sa, thoï giôùi phaùp cuûa Sa-moân. Ñöùc Phaät baûo caùc vò A-la-haùn haøng ngaøy thay nhau chæ daïy cho Hoøa-la, luoân theo ñuùng giôùi luaät cuûa chaùnh phaùp. Sa-moân Hoøa-la töï tö duy veà giaùo phaùp, giôùi luaät lieàn chöùng töù thieàn, ñaéc quaû thöù nhaát laø Tu-ñaø-hoaøn, quaû thöù hai laø Tö-ñaø-haøm, roài quaû A-na-haøm, vaø quaû A-la-haùn ñaït ñöôïc boán thaàn tuùc bay leân hö khoâng, coù theå duøng thieân nhaõn, thieân nhó thaáy xa, nghe roäng, nhaän bieát ngoân töø, taâm nieäm cuûa moïi chuùng sanh trong theá gian, caû ñeán caùc loaøi saâu boï, coân truøng nhoû beù meàm yeáu nhaát, töï bieát tuùc maïng töø ñaâu sanh ñeán. Toân giaû theo Phaät trong möôøi naêm nhö boùng theo hình. Sau ñaáy Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la suy nghó: “Luùc tröôùc, ta lìa gia ñình, giaõ töø cha meï, nay neân trôû veà thaêm vieáng”. Laïi-tra-hoøa-la beøn baïch Ñöùc Phaät: –Luùc tröôùc con lìa gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo ñaõ laâu, nay neân trôû veà thaêm. Xin Ñöùc Phaät cho pheùp con ñöôïc veà

thaêm cha meï. Ñöùc Phaät nghó: “Laïi-tra-hoøa-la naøy khoâng theå trôû veà vôùi ñôøi soáng aùi duïc nhö luùc ôû nhaø ñöôïc, vì ñaõ töø nôi aùi duïc maø ñöôïc giaûi thoaùt”, lieàn noùi: –Raát toát. Toân giaû lieàn ñaûnh leã Phaät roài ñi, laàn löôït ñeán nöôùc Thaâu-la-aâu- tra. Vaøo luùc saùng sôùm, Toân giaû mang y caàm baùt ñi vaøo xoùm cuûa cha meï, daàn tôùi tröôùc cöûa nhaø mình ñeå khaát thöïc maø khoâng nhaän ra ngöôøi nhaø. Vì sao? Bôûi vì theo ñuùng phaùp cuûa Sa-moân phaûi bieát queân mình laø con cuûa gia ñình naøy. Do caû nhaø voán coù aùc kieán vôùi Sa-moân neân khoâng ai ngoù ngaøng ñeán Toân giaû. Laïi-tra-hoøa-la ñeán ngay tröôùc cöûa

nhaø mình nhöng chaúng ai cho gì, cuõng chaúng ai theøm nhìn, ngoù hay hoûi han, chæ bò maéng nhieác. Toân giaû vaãn khoâng buoàn phieàn. Vöøa muoán quay ñi, luùc ñoù coù ngöôøi haàu böôùc ra khoûi cöûa ñeå ñoå ñoà aên thöøa. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la thaáy vaäy lieàn noùi: –Naøy coâ, coâ ñem thöù ñoà aên hö thoái naøy laøm gì? Ngöôøi haàu ñaùp: –Ñoà aên naøy khoâng theå duøng ñöôïc nöõa, cho neân toâi ñem ñoå ñi. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Neáu coâ muoán ñoå ñi thì haõy cho ta. Ngöôøi haàu lieàn ñoå thöùc aên vaøo bình baùt cuûa Toân giaû. Coâ gaùi ngaàm nhaän ra Laïi-tra-hoøa-la qua tay chaân vaø lôøi noùi. Coâ nghó: “Ñaây laø ngöôøi con trai cuûa chuû mình”. Coâ ta lieàn chaïy vaøo nhaø baùo cho meï cuûa Toân giaû bieát laø con trai cuûa baø ñaõ trôû veà, ñang ôû beân ngoaøi. Meï cuûa Toân giaû heát söùc vui möøng noùi vôùi ngöôøi haàu: –Neáu ñuùng nhö lôøi ngöôi noùi thì ngay ngaøy hoâm nay ta seõ cho ngöôi ñöôïc töï do, trôû thaønh ngöôøi bình thöôøng. Baø lieàn laáy y phuïc vaø chaâu ngoïc ñang trang ñieåm cuûa mình ñem cho meï cuûa coâ gaùi haàu. Laïi chaïy ñeán choã choàng, luùc aáy ñang ñöùng trong nhaø chaûi toùc, baø noùi: –Con haàu vöøa thaáy con trai cuûa chuùng ta trôû veà ñang ñöùng ôû tröôùc cöûa nhaø mình. Toâi lieàn noùi vôùi noù neáu quaû thaät ngöôøi thaáy ñuùng laø Laïi-tra-hoøa-la, ta seõ côûi boû y phuïc vaø chaâu baùu ñang trang ñieåm treân thaân cho ngöôi vaø cho ngöôi ñöôïc töï do trôû thaønh ngöôøi bình thöôøng. Roài baø noùi vôùi choàng: –OÂng haõy nhanh chaân ñeå ra boá thí cho ngöôøi khaát thöïc. Cha cuûa Toân giaû lieàn söûa laïi ñaàu toùc roài chaïy ra phía ngaõ tö ñöôøng ñeå tìm, thaáy Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la ñang ñöùng nôi choã vaéng, ngaång ñaàu nhìn trôøi, vöøa ñuùng giôø aên, lieàn ñöùng laïi ñeå aên ñoà aên ñaõ thiu thoái aáy. Ngöôøi cha lieàn ñeán phía tröôùc, noùi vôùi Laïi-tra-hoøa-la: –Sao con khoâng vaøo nhaø, ngoài nôi choã ñeïp ñeõ, aên côm canh ngon, sao laïi ñöùng ôû ñaây aên caùc thöù aên thiu thoái nhö theá? Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la thöa: –Toâi ñaõ boû gia ñình ñeå hoïc ñaïo, laøm Sa-moân khoâng nhaø, vaäy toâi laøm gì coù nhaø maø ngaøi noùi cuøng veà?

Toân giaû khoâng chòu ñi. Ngöôøi cha môøi: –Xin môøi Toân giaû saùng mai ñeán nhaø naøy ñeå thoï thöïc vaø gaëp meï. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la thöa: –Raát toát! OÂng lieàn trôû veà noùi vôùi vôï: –Laïi-tra-hoøa-la quaû thaät coù ñeán ñaây. Toâi ñaõ môøi con saùng mai ñeán nhaø ñeå duøng côm. Con cuûa chuùng ta ñaõ nhaän lôøi môøi, vaäy baø phaûi chuaån bò côm nöôùc ñaày ñuû. Baø meï lieàn goïi nhöõng coâ haàu trong nhaø ñeán tröôùc mình baûo: –Luùc ta môùi veà nhaø naøy, cha meï ta coù cho ta naøo vaøng, baïc, ngoïc traéng, chaâu baùu voâ soá. Caùc ngöôi haõy ñem taát caû nhöõng thöù aáy ñeå giöõa saân, laáy ñoà che leân treân. Caùc ngöôøi haàu

lieàn theo lôøi cuûa meï Toân giaû ñem taát caû caùc thöù vaøng, baïc, chaâu baùu chaát ñaày ôû giöõa saân, laáy ñoà che leân treân, cao hôn ñaàu ngöôøi. Hoâm sau, ñeán giôø aên, Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la, mang y, caàm baùt ñi tôùi nhaø cha meï mình. Cha meï Toân giaû töø xa troâng thaáy con ñi vaøo ngoõ, baø meï lieàn giôû vaät che treân ñoáng vaøng baïc ra, hai tay hoát ñaày vaøng baïc ñi ñeán tröôùc Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la, tung vaøng baïc chaâu baùu leân, noùi: –Con haõy nhìn xem vaøng baïc chaâu baùu ôû ñaây, chính laø sôû höõu cuûa meï luùc môùi veà nhaø naøy. Coøn phaàn vaøng baïc chaâu baùu cuûa cha con thì nhieàu voâ soá. Con haõy duøng noù ñeå boá thí, aên tieâu, vui chôi thoûa thích. Con laøm Sa-moân sao baèng laøm ngöôøi baïch y, ôû nhaø ñöôïc töï do vui söôùng. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la thöa vôùi cha meï: –Neáu nhö cha meï chaáp nhaän lôøi ñeà nghò cuûa con, con muoán xin cha meï moät chuyeän. Cha meï Toân giaû noùi: –Toát laém! Chuùng ta chaáp nhaän. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la thöa: –Xin laáy taát caû soá vaøng baïc chaâu baùu kia che laïi, duøng caùi ñaõy boû chuùng vaøo trong, ñaët leân xe, ñem ñeán bôø soâng Haèng coi khuùc soâng thaät saâu thì boû xuoáng ñoù. Vì sao vaäy? Vì ngöôøi naøo caát chöùa taøi saûn chaâu baùu thì noù seõ khieán cho keû aáy nhieàu saàu muoän, hoaëc hoï sôï trieàu ñình chieám ñoaït, troäm cöôùp laáy ñi, hoaëc sôï nöôùc troâi, löûa chaùy, hoaëc

sôï oan gia phaù huûy. Cha meï Toân giaû lieàn nghó: “Khoâng theå duøng tieàn taøi ñeå khuyeán duï Laïi-tra-hoøa-la trôû laïi ñôøi soáng taïi gia ñöôïc. Vaäy chuùng ta thöû duøng caùc coâ gaùi ñeïp, caùc kyõ nöõ ñeå duï doã xem sao”. Suy nghó nhö vaäy roài, baø meï lieàn ñeán choã caùc coâ gaùi, caùc kyõ nöõ kia chæ daãn hoï lo taém goäi, trang ñieåm ñeo caùc loaïi chaâu ngoïc, maëc nhöõng boä y phuïc ñeïp maø Laïi-tra- hoøa-la tröôùc ñaây yeâu thích nhaát. Baø meï baûo caùc coâ gaùi: –Caùc coâ ñeán gaëp Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la, chæ noùi: “Naøy ngöôøi con cuûa ñaïi gia! Coù ngoïc nöõ naøo xinh ñeïp hôn chuùng toâi, khieán chaøng phaûi boû chuùng toâi ñeå hoïc ñaïo vì naøng?”. Caùc coâ gaùi aáy lieàn vaâng lôøi lo trang ñieåm, maëc y phuïc, ñeo chaâu baùu xong thì cuøng ñi ra. Gaëp Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la, hoï noùi: –Naøy ngöôøi con cuûa ñaïi gia! Coù ngoïc nöõ naøo xinh ñeïp hôn chuùng toâi, khieán chaøng phaûi boû chuùng toâi ñeå hoïc ñaïo, haàu tìm naøng ta? Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la ñaùp: –Ta chaúng ñi tìm ngoïc nöõ naøo maø boû caùc coâ em caû. Caùc coâ gaùi aáy nghe Toân giaû noùi nhö vaäy lieàn caûm thaáy hoå theïn, beøn quyø xuoáng, cuùi ñaàu, laáy tay che maët roài noùi: –Vì chaúng muoán laáy chuùng toâi laøm vôï neân môùi goïi chuùng toâi laø coâ em? Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi vôùi cha meï mình: –Taïi sao laïi laøm phieàn nhau. Neáu muoán thí cuùng côm thì ñoù laø toát, khoâng muoán thì thoâi. Cha meï Toân giaû lieàn cho doïn ra ñaày ñuû caùc moùn aên ngon ñeå Toân giaû duøng. Cha meï Toân giaû muoán ñöôïc nhìn con thaät laâu, sôï con aên xong roài ñi lieàn, neân baûo ñaùm ngöôøi haàu ñoùng caùc cöûa ngoõ, duøng khoùa khoùa laïi. Toân giaû aên xong giaûng noùi kinh cho cha meï nghe: –Nhöõng ngöôøi noâng daân nuoâi döôõng caùc thuù vaät chaúng neân baét nhoát chuùng, khieán chuùng khoâng ñöôïc töï do, huoáng hoà laø chuyeän con ngöôøi. Haõy thaû toâi ra, toâi aên roài ñi. Loaøi thuù nôi ñoàng ruoäng ñöôïc thoaùt, lieàn chaïy vaøo nuùi saâu. Chaûi ñaàu, boâi höông thôm, thoa phaán, keû chaân maøy

traéng ñen ñuû loaïi, nhöõng thöù aáy chæ laøm meâ hoaëc keû ngu si, chöù ñoái vôùi ngöôøi ñaõ thoaùt khoûi moïi söï troùi buoäc cuûa theá gian thì laøm sao meâ hoaëc. Haõy nhìn boä xöông naøy vôùi da thòt bao phuû, ñöôïc trang söùc

baèng bao thöù vaøng baïc, chaâu baùu, voøng ñeo ngoïc ngaø... ai ñam meâ keû aáy nhö ñi vaøo trong nöôùc soâi, löûa ñoû, löûa ñaâu coù ñaùng öa thích. Duøng höông thôm boâi xoa thaân theå, nhöõng thöù aáy chæ gaït ñöôïc ngöôøi ngu si, nhöng laøm sao gaït ñöôïc ngöôøi ñaõ thoaùt khoûi moïi thöù troùi buoäc cuûa cuoäc ñôøi. Vì khoâng theå töï bieát phaûi laøm gì neân môùi laøm nhö vaäy. Cuõng khoâng theå phaân bieät cha meï, cuõng khoâng theå phaân bieät anh em, khi taâm con ngöôøi daáy khôûi aùi duïc thì khoâng theå töï mình ñoaïn tuyeät ñöôïc. Ngöôøi nöõ gioáng nhö caùc doøng nöôùc, caùc doøng nöôùc aáy ñeàu chaûy vaøo bieån caû. Ngöôøi ngu chaïy theo nöõ nhaân neân môùi troâi laên vaøo trong caùc neûo ñòa nguïc, suùc sanh quyû ñoùi. Neáu muoán vöôït khoûi söï öu saàu khoå naõo trong ñöôøng sanh töû, muoán ñaït ñöôïc ñaïo Nieát-baøn giaûi thoaùt caàn phaûi xa lìa ngöôøi nöõ. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la thuyeát giaûng kinh cho cha meï mình nghe xong lieàn vaän duïng thaàn tuùc bay vuùt leân trôøi qua ñöôøng cöûa soå roài ñi thaúng, gioáng nhö con sö töû duõng maõnh chaïy thoaùt. Baáy giôø quoác vöông Caâu-lieäp voán coù thaân tình vôùi Toân giaû Laïi- tra-hoøa-la töø thuôû nhoû. Nhaø vua coù moät toøa laàu nôi vöôøn caây ôû ngoaøi thaønh. Luùc Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la phi haønh ñeán phía tröôùc thì ñi vaøo trong khu vöôøn aáy ngoài beân goác caây Duy-heâ-laëc. Luùc aáy vua Caâu-lieäp boãng nhieân muoán ñi ñeán nôi toøa aáy ñeå vui chôi, lieàn ra leänh cho ngöôøi coi khu vöôøn lo coâng vieäc queùt doïn. Vieân quan coi vöôøn vaâng leänh vua ñi laøm coâng vieäc, thaáy Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la ñang ngoài beân goác caây Duy-heâ-laëc, lieàn ñeán taâu vôùi vua: –Thaàn ñaõ queùt doïn saïch seõ. Ñöùc vua thöôøng noùi coù baïn tri thöùc thaân tình laø Laïi-tra-hoøa-la, nay Toân giaû aáy ñang ngoài beân goác caây trong vöôøn. Neáu ñöùc vua muoán gaëp Toân giaû vaäy haõy ñeán ñoù. Nhaø vua nghe taâu nhö theá thì voâ cuøng vui möøng, lieàn cho söûa soaïn xa giaù roài cuøng ñoaøn tuøy tuøng ñeán phía ngoaøi toøa laàu, xuoáng xe ñi boä vaøo khu vöôøn, tôùi choã Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la, chaøo hoûi ñuùng leã roài ngoài xuoáng. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Nhaø vua ñeán ñaây thaät quaù toát. Vua noùi: –Chæ coù moät mình ta ñeán ñaây, Toân giaû voán laø baïn tri thöùc cuûa ta luùc nhoû. Neáu caàn duøng caùc thöù taøi saûn vaät baùu gì thì ta seõ taëng nhö yù muoán.

Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la ñaùp: –Khoâng neân ñem tieàn cuûa ban taëng cho toâi. Nay toâi ñaõ lìa boû ñöôïc gaùnh naëng, giaûi thoaùt khoûi lao nguïc aáy. Nhaø vua laïi muoán ñem caùi gaùnh naëng cuûa lao nguïc ñoù ñaët leân thaân toâi sao. Vaäy ñöøng ñem caùc thöù aáy cho toâi. Vua hoûi: –Vaäy ta neân ñem nhöõng vaät gì ñeå taëng Toân giaû? Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la ñaùp: –Vua chæ neân noùi hieän nay ñaát nöôùc cuûa ta giaøu coù, naêm thöù luùa thoùc, hoa maøu doài daøo, daân chuùng ñoâng ñuùc, vieäc khaát thöïc deã ñöôïc, caùc Sa-moân coù theå ôû laïi trong nöôùc ta, ta ra leänh cho caùc quan vaø daân chuùng khoâng ñöôïc xaâm phaïm Sa-moân. Nhaø vua noùi: –Xin ghi nhaän lôøi daïy aáy, toâi seõ laøm nhö ñieàu Toân giaû mong öôùc vaø

baøy toû. Vua noùi: –Toâi coù ñieàu muoán hoûi, xin Toân giaû laéng nghe. Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Raát toát. Vua lieàn noùi: –Phaøm ngöôøi laøm Sa-moân thöôøng gaëp phaûi coù boán vieäc khoå, thì môùi laøm Sa-moân. Nhöõng gì laø boán? Moät laø tuoåi giaø, hai laø beänh hoaïn, ba laø coâ ñoäc, boán laø baàn cuøng. Ngöôøi ôû ñôøi vì boán söï khoå naøy neân môùi laøm Sa-moân. Nay toâi thaáy Toân giaû hoaøn toaøn khoâng coù boán ñieàu aáy vaäy sao laïi laøm Sa-moân? Vua laïi noùi: –Sôû dó ngöôøi tuoåi giaø môùi laøm Sa-moân laø vì ngöôøi giaø töï nghó mình khí löïc yeáu keùm, ñöùng ngoài khoå sôû, khoâng theå ñi xa laøm aên ñeå kieám tieàn cuûa, neáu coù tieàn cuûa cuõng khoâng theå giöõ vöõng, do ñoù môùi caïo boû raâu toùc laøm Sa-moân. Toâi thaáy Toân giaû khoâng ôû vaøo tröôøng hôïp naøy. Toân giaû ñaàu toùc ñen nhaùnh, thaân theå troøn ñaày, vöøa ñang ñoä tuoåi thanh nieân, neân vui chôi, nhöng Toân giaû laïi laøm Sa-moân ñeå cho cha meï cuûa mình khoùc than, buoàn baõ. Hai laø, ngöôøi thaân theå bò beänh naëng, oám yeáu töï nghó: “Ta khoâng theå möu sinh ñeå coù tieàn taøi, neáu coù tieàn taøi thì cuõng khoâng theå giöõ

vöõng ñöôïc”. Do ñoù hoï caïo boû raâu toùc laøm Sa-moân. Toâi thaáy Toân giaû hoaøn toaøn khoâng thuoäc vaøo tröôøng hôïp vöøa neâu, thaân theå laïi cöôøng traùng. Ba laø coù ngöôøi coâ ñoäc moät thaân, khoâng theå möu sinh ñeå coù tieàn taøi, hoaëc neáu coù tieàn taøi thì cuõng khoâng giöõ noåi, vì vaäy môùi laøm Sa-moân. Toâi thaáy Toân giaû cuõng khoâng phaûi nhö vaäy. Tröø haøng vöông toäc ra thì trong nöôùc cuûa ta khoâng ai hôn Toân giaû veà maët naøy. Boán laø ngöôøi baàn cuøng ñoùi laïnh, khoâng theå töï nuoâi soáng ñöôïc, keû aáy töï nghó: “Mình ngheøo khoå quaù, khoâng theå möu sinh noåi, do ñoù neân caïo boû raâu toùc, laøm Sa-moân ñeå ñöôïc cuûa boá thí maø sinh soáng”. Toâi thaáy Toân giaû hoaøn toaøn khoâng coù tröôøng hôïp naøy. Toâi thaáy nhöõng keû giaøu coù trong nöôùc khoâng ai hôn gia ñình Toân giaû. Ngöôøi ta vì boán söï khoå keå treân môùi laøm Sa-moân. Vua hoûi tieáp: –Thöa Toân giaû, vaäy coù tröôøng hôïp naøo ngoaøi boán tröôøng hôïp vöøa keå khieán cho ngöôøi ta laøm Sa-moân chaêng? Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la ñaùp: –Ñöùc Theá Toân thöôøng daïy toâi boán vieäc phaûi bieát roõ roài ñem chæ daïy cho ngöôøi khaùc. Trong taâm toâi hieåu ñuùng nhö lôøi Phaät daïy neân caïo boû raâu toùc, maëc ca-sa, laøm Sa-moân. Nhöõng gì laø boán? Moät laø con ngöôøi khoâng ai traùnh khoûi söï giaø, khoâng ai coù theå laøm cho thaân mình khoâng giaø yeáu. Hai laø khoâng ai coù theå traùnh khoûi beänh, thaân mình khoâng theå cheát thay cho ngöôøi khaùc ñöôïc. Ba laø ngöôøi cheát ra ñi moät mình, khoâng ai coù theå mang taøi saûn theo ñöôïc. Boán laø con ngöôøi cho ñeán cheát vaãn khoâng theå nhaøm chaùn aùi duïc vaø cuûa caûi. Con ngöôøi luoân laøm noâ leä cho taøi saûn vaø aùi duïc. Ñöùc Phaät ñaõ daïy cho toâi boán vieäc naøy, taâm toâi doác tin ñieàu aáy neân laøm Sa-moân. Vua noùi: –Toân giaû noùi boán vieäc naøy quaù coâ ñoïng, yù toâi khoâng laõnh hoäi heát, xin Toân giaû noùi roäng theâm cho toâi hieåu. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Nay toâi xin hoûi nhaø vua, xin vua cöù thaønh thaät traû lôøi. Nhaø vua

töø luùc hai möôi, ba möôi cho ñeán luùc boán möôi tuoåi, khí löïc doài daøo, coù taøi baén teân, côõi voi, phi ngöïa, chaïy nhanh, luùc ñoù ngaøi töï cho mình laø voâ song,

vaäy nay coù coøn khoâng? Nhaø vua noùi: –Ñuùng nhö lôøi Laïi-tra-hoøa-la noùi töø luùc hai möôi, ba möôi cho ñeán boán möôi tuoåi, toâi töï thaáy mình laø voâ song vôùi caùc ngheà baén teân, côõi voi, phi ngöïa, chaïy ñua. Nay toâi tuoåi ñaõ lôùn, khí löïc suy keùm ñöùng ngoài khoù khaên, yù muoán thoaùt khoûi söï khoå aáy nhöng khoâng theå thoaùt ñöôïc. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Ñöùc Phaät giaûng noùi moät vieäc aáy, toâi laõnh hoäi ñöôïc yù nghóa saâu xa neân caïo boû raâu toùc laøm Sa-moân. Nhaø vua noùi: –Ñöùc Phaät daïy vieäc aáy thaät laø kyø dieäu, thaät raát ñuùng, noù ñaõ thaâm nhaäp trong taâm toâi. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la hoûi nhaø vua: –ÔÛ trong nöôùc coù nhöõng haøng caän thaàn, traêm quan nhôø vua maø ñöôïc soáng ñaày ñuû phaûi chaêng? Nhaø vua ñaùp: –Ñuùng vaäy. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Nhaø vua coù töøng bò beänh khoå naèm lieät giöôøng khoâng? Nhaø vua noùi: –Quaû coù nhö vaäy. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Luùc bò beänh naèm lieät giöôøng nhö theá, nhaø vua coù goïi keû caän thaàn, traêm quan ñaõ nhôø vua maø ñöôïc soáng ñaày ñuû ñeán daïy raèng: “Nay ta bò beänh nguy khoán, caùc ngöôi haõy cuøng nhau chia beänh cuûa ta ra, moãi ngöôøi laõnh moät ít”. Duø vua coù noùi nhö vaäy thì hoï coù theå chia nhau nhaän laõnh beänh cuûa vua ñöôïc chaêng? Nhaø vua ñaùp: –Khoâng theå ñöôïc. Neáu thaân ta bò beänh thì phaûi töï chòu laáy chöù caän thaàn, traêm quan khoâng theå thay theá ñöôïc. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Ñöùc Phaät ñaõ giaûng daïy nhö vaäy. Ñoù laø vieäc thöù hai, toâi ñaõ laõnh

hoäi, vì theá maø laøm Sa-moân. Nhaø vua noùi: –Thaät laø kyø dieäu ñaëc bieät, thaät laø hay, ñuùng! Ñieàu aáy ñaõ thaâm nhaäp vaøo taâm toâi. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la hoûi nhaø vua: –Khi thoï maïng cuûa con ngöôøi saép heát thì phaûi cheát, trong taâm raát buoàn, tuy raát buoàn nhöng khoâng theå thoaùt khoûi caùi cheát. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi tieáp: –Con ngöôøi töï bieát laø seõ cheát, taïi sao khoâng truø tính vieäc ñem caùc chaâu baùu ñeán choã taùi sanh? Nhaø vua noùi: –Khoâng theå mang theo chaâu baùu cuûa caûi ñeán choã mình seõ taùi sanh ñöôïc. Taát caû ñeàu phaûi töø boû chæ ra ñi moät mình maø thoâi. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Ñöùc Phaät ñaõ giaûng daïy nhö vaäy. Ñoù laø vieäc thöù ba, toâi ñaõ laõnh hoäi neân môùi laøm Sa-moân. Nhaø vua noùi: –Ñöùc Phaät daïy vieäc naøy thaät laø kyø dieäu ñaëc bieät, thaät laø ñuùng, noù ñaõ thaâm nhaäp vaøo taâm toâi. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la hoûi vua: –Ñaïi vöông, coù phaûi trong nöôùc cuûa nhaø vua ñöôïc bình yeân, daân chuùng ñoâng ñuùc, naêm thöù luùa thoùc hoa maøu doài daøo khoâng? Nhaø vua ñaùp: –Quaû ñuùng nhö vaäy. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Neáu coù ngöôøi töø phöông Ñoâng ñeán, thaønh thaät noùi vôùi vua, maø vua cuõng tin lôøi ngöôøi aáy, raèng toâi töø phöông Ñoâng tôùi, thaáy coù moät nöôùc lôùn, nöôùc aáy giaøu coù, daân chuùng ñoâng ñuùc, toâi bieát con ñöôøng taét xuyeân qua nöôùc ñoù, ngaøi coù theå ñem quaân binh cuûa mình ñeán chinh phaït ñeå chieám nöôùc aáy. Neáu nhaø vua nghe lôøi noùi kia, coù muoán sai ngöôøi qua chieám nöôùc ñoù khoâng? Nhaø vua ñaùp: –Coù chöù, vì tham lôïi cuûa nöôùc aáy neân môùi muoán chieám cöù nöôùc aáy. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Neáu laïi coù ngöôøi töø phöông Nam, phöông Taây vaø phöông Baéc

ñeán, noùi: “Coù moät nöôùc....” nhö ngöôøi töø phöông Ñoâng ñaõ noùi, vaäy nhaø vua coù muoán chieám nöôùc aáy khoâng? Vua ñaùp: –Coù chöù! Vì tham caùi lôïi cuûa nöôùc aáy neân ñem binh vaøo chieám. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Neáu laïi coù moät ngöôøi töø moät vuøng bieån ñi ñeán, thaønh thaät noùi vôùi vua, maø vua cuõng tin lôøi cuûa ngöôøi aáy: “ÔÛ vuøng bieån kia coù moät nöôùc lôùn, trong nöôùc aáy luùa thoùc hoa maøu doài daøo, daân chuùng ñoâng ñuùc, toâi bieát con ñöôøng taét xuyeân qua nöôùc ñoù, nhaø vua coù theå ñem binh maõ cuûa mình ñeán ñeå ñaùnh chieám nöôùc aáy”. Vua nghe lôøi taâu nhö theá thì coù muoán sai ngöôøi ñem quaân maõ ñeán chieám nöôùc kia khoâng? Vua ñaùp: –Coù chöù, vì tham caùi lôïi cuûa nöôùc aáy neân muoán ñaùnh chieám. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Ñöùc Phaät thaáy roõ vieäc naøy, bieát con ngöôøi khoå laø do loøng tham, do khoâng bieát ñuû. Ñoù laø vieäc thöù tö toâi ñaõ laõnh hoäi, vì vaäy maø toâi laøm Sa-moân. Ñöùc Phaät thaáy roõ boán söï vieäc aáy neân môùi chæ daïy con ngöôøi phaûi bieát ngaên chaën. Nhaø vua noùi: –Ñöùc Phaät giaûng noùi ñieàu naøy thaät voâ cuøng kyø dieäu ñaëc bieät, heát söùc ñuùng, hay, noù ñaõ thaâm nhaäp vaøo taâm toâi. Nhaø vua noùi tieáp: –Ñöùc Phaät döï bieát vieäc quaù khöù, vò lai vaø hieän taïi gioûi tôùi nhö vaäy sao? Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Nhaø vua ñaõ coù nöôùc cuûa mình vaø nöôùc nôi boán phöông maø vaãn chöa bieát ñuû, laïi coøn mong muoán chieám cöù nöôùc ôû ngoaøi bieån nöõa. Ñöùc Phaät nhaän thaáy con ngöôøi ôû theá gian coù taøi saûn quyù giaù ñeàu lo giöõ kyõ, khoâng chòu boá thí cho ngöôøi khaùc, tham lam boûn seûn caát giaáu, laïi coøn mong caàu theâm. Töø vua chuùa ñeán daân chuùng ñeàu khoâng bieát nhaøm chaùn, bieát ñuû cho ñeán luùc cheát vaãn khoâng lìa boû aùi duïc. Neân boû loøng tham, vì luùc cheát thì cuûa caûi, taøi saûn ñeàu ñeå laïi, chæ ra ñi tay khoâng, phaûi theo con ñöôøng thieän hay aùc do chính ngöôøi aáy taïo ra. Söï thieän hay aùc ñi theo con ngöôøi nhö boùng theo hình. Con ngöôøi sau khi cheát, gia ñình quyeán thuoäc khoùc loùc thaûm thieát, roài lo khaâm lieäm choân caát.

Con ngöôøi khi sanh ra moät mình thì luùc cheát cuõng moät mình. Töï thaân taïo ra ñieàu thieän aùc thì chính thaân phaûi laõnh chòu, khoâng ai coù theå thay theá ñöôïc. Ñoà aên uoáng, vaøng baïc, chaâu baùu khoâng theå laøm cho ngöôøi ta ñaït ñaïo, tieàn cuûa khoâng theå cöùu maïng ngöôøi thoaùt khoûi giaø cheát. Söï suy nghó nhôù töôûng cuûa con ngöôøi ña ñoan, chính laø do aùi, laïc. Taâm yù con ngöôøi luoân luoân thay ñoåi, khoâng theå chuyeân nhaát. Ñöùc Phaät daïy: –Vì con ngöôøi buoâng lung taâm yù cho neân phaûi gaëp ñieàu xaáu döõ, tai hoïa, sôï haõi. Ví nhö daáy yù nghó khoeùt töôøng ñuïc vaùch ñeå aên troäm, sau ñoù laáy ñöôïc cuûa caûi cuûa ngöôøi khaùc. Thaân ñaõ laøm ñieàu aùc, töï saäp vaøo baãy cheát. Nhö ngöôøi theá gian laøm aùc, sau khi cheát bò ñoïa vaøo caùc neûo ñòa nguïc, suùc sanh hay ngaï quyû. Ví nhö caây coái sanh hoa laù, keát thaønh traùi, coù khi coù hoa thì ruïng, coù khi coù traùi thì ruïng, coù khi traùi lôùn thì ruïng, coù khi traùi chín thì ruïng. Con ngöôøi cuõng nhö vaäy, coù luùc môùi thoï thai lieàn cheát, coù luùc môùi sanh lieàn cheát, coù khi tuoåi thaønh nieân bò cheát, coù khi tuoåi giaø bò cheát. Maïng ngöôøi khoâng theå bieát ñöôïc. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la noùi: –Do vaäy maø toâi laøm Sa-moân. Keû phaøm phu goïi toâi laø ngöôøi khoâng theå lo noåi vieäc nhaø neân

laøm Sa-moân. Tuy coù luaän baøn ñuû thöù cuõng khoâng baèng hoïc ñaïo. Toân giaû Laïi-tra-hoøa-la giaûng noùi kinh phaùp xong, nhaø vua lieàn ñaït ñöôïc quaû thöù nhaát laø ñaïo Tu-ñaø-hoaøn, lieàn xin thoï naêm giôùi: 1. Khoâng saùt sanh. 2. Khoâng troäm caép. 3. Khoâng xaâm phaïm phuï nöõ cuûa ngöôøi khaùc. 4. Khoâng noùi doái. 5. Khoâng uoáng röôïu. Nhaø vua thoï giôùi xong lieàn cung kính ñaûnh leã roài lui ra.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.